

ЗДІЙСНЕННЯ МЕДІАЦІЇ НОТАРІУСОМ У СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Марина Олександрівна МИРОНЕНКО,

*аспірантка кафедри конституційного і
адміністративного права
Національного авіаційного університету*

Попит на сімейну медіацію сьогодні зумовлений цілою низкою чинників. Спори, що виникають із сімейних правовідносин, є однією з найскладніших категорій справ, оскільки їх вирішення має більше позаправових аспектів, ніж з юридичної точки зору. Така модель медіації є однією з перших і найпоширеніших форм медіації за кордоном. Як правило, сімейна медіація застосовується для вирішення розбіжностей, що виникають при розлученні щодо місця проживання батьків і дітей, питань догляду за дітьми та спілкування з ними, виплати аліментів, поділу майна, розподілу боргів тощо, а також спорів щодо матеріальної підтримки та допомоги, що виникають між членами сім'ї. У будь-якому випадку, при вирішенні таких спорів важливо зберегти дружні стосунки між сторонами, що часто неможливо в суді [1, с. 81].

Актуальним на сьогодні є розгляд питання посвідчення шлюбних договорів, що входить до повноважень нотаріусів. У цьому випадку діяльність нотаріуса визначається главою 5 розділу II Порядку нотаріальної поведінки нотаріусів України [2]. Розглядаючи обов'язки нотаріуса, можна сказати, що при нотаріальному посвідченні шлюбного договору нотаріус повинен роз'яснити сторонам суть і зміст договору, права та обов'язки обох сторін та наслідки, що виникають внаслідок укладення договору.

Самостійно, законно і правильно укласти сімейний договір сторонам досить складно. Недосконалий текст договору призводить до суперечок у процесі виконання договору. Роль нотаріуса полягає в перевірці та контролі за дотриманням умов і підстав укладення різноманітних договорів та їх відповідністю законодавству. Загальний характер сімейного права дозволяє нотаріусам при складанні договорів максимально враховувати інтереси та побажання сторін. Водночас нотаріус використовує об'єктивність як стандарт для розмежування інтересів сторін договору від власних інтересів [3, с. 6-8].

Нотаріусам бажано провести переговори між сторонами ще до складання шлюбного договору, щоб він міг врахувати побажання і можливості кожної зі сторін, не обмежуючи їх прав. У проектах шлюбних договорів нотаріус повинен чітко роз'яснити всім сторонам всі поняття і наслідки такого договору. Вважаємо, що при виникненні конфлікту під час укладення шлюбного договору основним завданням медіатора-нотаріуса є дотримання балансу інтересів сторін, щоб умови договору не поставили одного з подружжя у скрутне становище. Досвідченому нотаріусу, який у своїй професійній діяльності неодноразово стикався зі шлюбно-сімейними відносинами, не потрібні спеціальні психологічні знання, щоб пояснити обом сторонам переваги укладення такого договору для кожної з них.

В Україні ставлення до шлюбних контрактів неоднозначне, а для суспільства ця система відносно нова. Часто у партнерів виникають сумніви щодо мотивів укладення таких угод. Нотаріус повинен роз'яснити сторонам, що шлюбний договір – це не лише вирішення майнових питань, які виникають у сімейному житті, а взаємна довіра, впевненість у стосунках, відчуття безпеки та відповідального партнерства. При цьому нотаріус не має права переконувати чи чинити тиск з метою примусу до укладення шлюбного договору, оскільки дотримується принцип добровільності укладення договору, а нейтральність, неупередженість та незалежність нотаріуса є вихідними засадами процесу.

Отже, нотаріус, який здійснює медіацію, може проводити процедуру медіації ще на етапі попереднього обговорення можливості укладання шлюбного договору. Загальна мета сімейної медіації – це допомога сторонам у пошуку ефективних інструментів врегулювання не тільки сімейних спорів і конфліктів, а й розбіжностей, які можуть виникати ще до виникнення власне правового спору. Крім того, нотаріус з огляду на свою діяльність може здійснювати медіацію щодо аліментних зобов'язань, поділу майна тощо. Посередницькі функції у сімейних правовідносинах нотаріуси здійснювали ще до наділення їх відповідними повноваженнями на рівні законодавства. Таким чином, сімейні спори є медіабельними, тобто придатними, для нотаріальної медіації.

Список використаних джерел:

1. Яворська О., Демчук А. Медіація в сімейних спорах. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 2. С. 79-83.
2. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 17. ст. 632.
3. Василик Ю. С. Складання нотаріусом проекту сімейного договору. *Цивілістична процесуальна думка*. 2016. № 5. С. 6-10.